

ابونہ شراطی

ممالك عثمانیه دد سنه لکی (۶۵)، آلتی
آیلنی (۳۵) غروشددر .
ممالك اجنیه دد سنه لکی (۱۷)، آلتی
آیلنی (۹) فراتقدر .

اداره خانه

باب عالی جاده سنده دائره مخصوصه

اضطارات

آبونه بدلی پشیندر .

§

مسلكه موافق آثار مع الممنونیه قبول
اولنور . درج ایدله یں یازیلر اعاده
اولوناز .

الکتاب

۱۳۳۰

دینی، فلسفی، علمی، ادبی هنته ای مجموعه اسلامیه در .

صاحب و مدیر

سر محرر

ع . اشرف ادیب

محمد عاکف

والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم

اتبعون اهدکم سبیل الرشاد

داود پاشا تعیین ایدیلر ایدلر ضابطارک اجتماع ایتملری امرایتدی.
عرايینک راپورینه نظراً برده برقاچ رومی کندیسنی و عبدالمال حلمی
بکی اولدیرمک ایچون استیجار ایتش .

بوتون بواحوال مصر ضابطاتی شدتله متأثر ایتش و برقیام ترتیب
ایدیلکه باشلانیش ایدی . بوقیامک مقصدی مملکتک اداره داخلیه سنی
تغییر و ریاضی پاشا قاینه سنی اسقاط ایدلدی .

۹ ایلول ۱۸۸۱ ده بعدالظهر ساعت اوچده مصر عسکرلری
عرايینک قومانداسی آلتنده (عابدین) سرای خدیویسی اطرافنده
طوبلانه رق و ریاض پاشا قاینه سنی اسقاطی، مصرده بر مجلس مبعوثانک
تشکیلنی ، اردونک ۱۸۰۰ عسکره ابلاغنی طلب ایدیلر .

بو صروده فرانسه سفیری ایله فرانسه مراقب مالیسی، انکلتزه
سفیری سیر (ماله) نک و کیلی مستر (کوکسون) ایله انکلتزه مراقب
مالیسی مستر (قوقیل) مصرده بولنیورلردی . بونلرایسه خدیوه عرايینک
طلبلری اسسعاغ ایتسنی سولیدیلر . ایکی ساعت مکره عرايینک
طلبلری قبول اولندی . ریاض پاشا اسقاط و شریف پاشا ایکی قاینه یی
تشکیله مأمور ایدلدی .
محررین مصریه دن
عبدالفی سعید

دوام ایده جک

اسلام عسکرینه

خندق محابه سی

— کچن نه حه دن مابعد —

بو صیراده بنی قریظه یهودیلرینک مسلمانلریله اولان عهدی بوزمش
اولدقلری ایشیدلدی و صوروشد رولوب ایشیدیلن سوزک طوغرو
بولوندینی آکلاشلدی : چونکه : بنی نضیر یهودیلرندن و محاربه نک
مشوقلرندن اولان (حبیب بن اخطب) بنی قریظه رئیس (کعب بن اسه) له
کوروشمش ، دیل دوکک وچکه چالمق سایه سنده عهدی بوزمق
ایچین حریفی قاندرمشدی ، مسلمانلر هک محافظه سیله مشغول ایکن
مدینه ده کی چولوق ، چوجق اوزره رینه صالحیرمالرینه قرار ویردیرمشدر . [۱]
شو حالدله اهل اسلام ، ایکی دشمن آراسنده قالیوردی . بناء علیه

[۱] اسلام مجاهدلری ، هندک اوکنده مدافعه ایله مشغول اولورکن
قاندیلرله چوچئلرده بر حصار ایتمه طرلرورواش و بنی قریظه یهودیلرینه قارش
محافظه اولونمشدی .

رسول الله افندیزک شاعری اولان (حسان بن ثابت) ده بونلرله برابر
حصاره قایانمشدی . چونکه : سوزلری نادر پوره کلی ایسه کندیس اوتدر
قورقاق اولدینی ایچین محاربه آدی دکادی . بناء علیه قاندر وچ جملر قایانمایه
مجبور قلمشدی . حال بوکه : یهودیلر دن بی حصارک اوکنده کزیمکه باشلامش
واوراسنک مدافعه سز بولوندینی کیدوب خبر ویرمسی محتمل بولونمشدی .

عثمان رفقی پاشا بوضابطلری چاغیرته رق بر مجلسک مواجهه سنده عزل
ایدلکلرینی ویرلرینه اوچ چرکسک تعیین ایدلدیکنی تبلیغ وحبس
ایدلرینی امر ایدر . بوقدرلده اکتفا ایتیه رک عراپی به میل ایدن
ضابطلرک جمله سنی قلعه زندانده توقیف ایدر . اردونک ضابط
وعسکرلری رئیسلرینک دوچار اولدقلری بوحالی کورنجه زندانه وقلعه یه
هجوم ایدرلر واونلری قورتاریرلر . بونک اوزرینه اجنبی انترقه .
جیلرینک ایسته دکلری حاصل اولور . یعنی داخلی شورش واضطرابلر
باشلار .

عراپی قورتولور قورتولماز هان سفرای اجنبیه یه حادثه نک تفصیلاتی
بیلدیرر و نظر دقلرینی جلب و خدیو ایله ملاقات ایده رک کندیسنه
و آرقداشلرینه برات عفو استحصا ایدر . عینی زمانده عثمان رفقی پاشا عزل
ایدیلر ویرینه مشهور محمود سامی البارودی پاشا حربیه نظارتنه تعیین
ایدیلر . (۲ نیسان ۱۸۸۲)

بو صروده انکلتزه نک قاهره سفیری اولان سیرماله عراپی به کندیسنک
توسطی اوزرینه عفو ایدلدیکنی ، حربیه ناظرینک استبدالی ایسه یه
کندی سعینه بناء حاصل اولدینی اکتانمه موفق اولور . بدیهیدرکه
انکلتزه سفیری بو وسیله ایله عراپی بی وارقداشلرینی استماله ایتک
ایستیوردی .

عینی سنه نک ۴ نیسانده خدیو توفیق پاشا عراپی ایله علی فهمی به
انکلتزه و فرانسه سفیرلرینه کیدوب مصرده آسایش عمومی واستراحت
عمومیه یی ، اوربوالیرک جانلری و ماللری محافظه ایده جکلرین بیان
ایتملری تکلیف ایتدی و تکلیفی اجرا اولندی .

مشله بودرجه ده طورمش اولیدی هرشی تمش و مصرده کما کان
قالمش اولوردی . فقط اجنبی انترقه جیلری متعصل چالیشیورلردی .
وبوسفر خدیوک معیت مخصوصه سنی آلت اتحاد ایده رک عسکرلری ،
ضابطلری علینده آیفلاندرمق و ضابطلری اولدیرملری ایچون تشویق
ایتمک کی تشبیلرده بولندیلر . مع التأسف بوسفه نک تلقینات ملعونانه لری
بعض آچاقلرجه قبول اولندی و « فرج الزینی » نامنده بر لثم
مصر آلایلرندن برینه کیده رک عسکرلری ، ضابطلری علینده قیامه
دعوت ایتدیسده عسکرلر اونک خیانتی ادراک ایده رک کندیسنی
دردست ایتدیلر . ایکنجی کون تحقیقات اجرا ایدیه رک نتیجه ده معیت
خدیویه نک برلندن آلدینی تعلیمات اوزرینه بوایشه باشلادینی آکلاشلدی .
فضله اوله رق عراپی بوحادثه حقنده یزدینی راپورده اومعته منسوب
آدمکده مذکور تعاماتی افندیسندن آلدینی سوبیلور . بوکی حادثه لری
ایجاد چالیشانلرک جمله سی سودانه نفی و تبعید ایدلدی . فقط مذکور
منقیرلر سرای منسوبینی ایله علاقه دار اولدقلرندن بونلر نفوذلری
استعمال ایده رک خدیوی سامی پاشای حربیه نظارتندن عزل ایتسی
ایچون اقتناع ایتدیلر . سامی پاشادن اکتفا ایتسی طلب اولندی
و وقوع استعفا سنه مبنی برینه داماد خدیو داود پاشا تعیین ایدلدی .

رسول الله اندیمز ، ایکی یوز کیشلیک بر قوتله (سامه بن اسلم) ی ، اوج یوز کیشلیک بر قوتله ده (زید بن حارثه) ی مدینه داخنده دوریه کز مه یه وقاره قول بکله مه یه مأمور ایتدی .
قاره قول بکله مه نك ند قدر مهم بر خدمت و عبدالله نه بویوک بر عبادت اولدینی سویله مشدم . بوراده ده سکا بر حدیث نقل ایده جکم :
عن ابن عباس رضی الله عنهما قال سمعت رسول الله صلی الله علیه وسلم يقول عینان لاتمسهما النار . عین بکت من خشية الله وعین بات تحرس فی سبیل الله رواه الترمذی .

مالی :

پیغمبرک عمجه سی اوغلی ابن عباس حضرتلری دیرکه : رسول الله صلی الله علیه وسلمدن ایشیتدم (ایکی کوزه ، یعنی ایکی کیمسه نك کوزلرینه جهنم آتشی دو قونمايه حقدیرکه بری الله قورقوسندن آغلايان ، اوبری الله یولنده کیجه وقتی قاره قول بکله یندر) بویوردی . پیغمبر افندیمز ، قاره قول بکله مه نك بویوکلکنی بو و بونك کی حدیثلره بیلدیردیکی کی کنسیدیسه قاره قول بکلر و دوریه کزه ردی . حتی هندکک انی قازیلامایان نقطه سی بالذات کنسیدی محافظه ایده ردی .

مشرك اوردوسنك قال بالقی اولارق کله سی ، بنی قیرنطه یهودیلرینک بردن بره عهدینی بوزماسی و محاصره مدتک اوزاماسی اوزهریه ، مسلمانلرک آراسنده کی منافقلرک چککسی آچیلدی . « محمد ، بزه شامی ، ایرانی ، یمنی وعد ایدیور . لکن بز ، هندکدن دیشاری یه چیقامیورز ، داما طوغروسو یریزدن قیسملدانا میورز » دیمه یه باشلادیلر . بعضلری ده « اولریمز ، محافظه لی دکل . چوجو غمز ، چوجو غمز تهلمک یه معروض کیده لم ، اولرلی قورومايه باقلم » دیمه صیوشمايه قالفیشدیلر .

بونلر حقنده الله طرفندن کلن آیتلره ترجمهلرینی براز صوکرآ اوقویاجق و ناصیل بر غتابه اوغرامش اولدق لرینی آکلایاجیز .

رسول الله حضرتلری ، بر طرفندن مسلمانلره تسلی ویریور ، بر طرفندن ده مشرک لک آراسنده کی اتفاق بوزمق تشبیه بولونویوردی . نجد مشرکلرینک قوماندانلری اولان (عینه بن الحصن) ایله (حارث بن عوف) ی کیزلجه دعوت ایتدی . سزه « مدینه خرمارلرینک اوجده بزنی ویره لمده چکلیک ، کیدک ، بزنی قریش و بنی نضیر ایله یالکیز

پیغمبر حضرتلرینک خالاسی اولان (صفیه بنت عبدالمطلب) - که برقاچ دفعه آدی کچن (زیر ابن الموام) ک آتاسیدر - حسان بن ثابت :
— بن بو حریفدن امین دکل . دیشاری یه چیقده ایشینی بیتریور . تکلیفنده بولوندی . فقط حسان :

— ای عبدالمطلبک قیزی ! بیلیرسک که بن ، اواشک اهللی دکل . دیمه قرقاقانی اعتراف ایتدی .
بونک اوزرینه حضرت صفیه ، باشنه بر بز صاردی ، آلهده بر صوبآلدی . حصاردن دیشاری یه چقوب اورالده دولاشان یهودینک فعا سنه ایندیردی و برایکی صوباده حزقی یره سه ردی . (رضی الله عنها)

براقک ، دیدی . قوماندانلر ، خرما محصر لانتک یاریسنی ایسته دیلر . بونک اوزهرینه افندیمز ، اولیه ایسه اشراف مدینه ایله کوروشه ییم بویوردی . (سعد بن ماذ) ایله (سعد بن عباد) یی چاغیرتوب ایشی آکلاتدق دن صوکرآ نه دیرسکیز ؟ دیمه صوردی .

سعدلر :

— یار رسول الله ! بویله یاپیلما سنی اللهم امر ایتدی ، یوقسه رأیامی یاییورسک ؟ دیدیلر .

افندیمز :

— وحیاً دکل ، سزی هر طرف کیزدن صاران مشرکلرک آراسنی آحق ایچین باقم ایسته دم . جواخی ویردی .
اونلرده :

— یار رسول الله ! مشرک بولندیغمز صیرالرده بو بدویلر کلیرلر . بزه یا مسافر اولق ، یا خود صاتین آلمق صورتیه خرما مزدن ییه بیایرلردی . شمدی مسلمان اولدق ، سایه شریعتکده هدا یی بولدق . مشرکلرکمزده ویره دیکمز برشی مسلمانلغمزده می ویره لم ؟
براق شونلری . آرامزده آحق قیانچ حاکم اولسون . مطالعه سنده بولندیلر و یازیلش اولان مساهده نامه یی - رسول الله دن اذن آلدق دن صکره - قالقوب پارچه پارچه ایتدیلر .

بدوی قوماندانلری ، اوردو کاهلرینه دوندیلر . مشرکلردن برقاچ کیشی ده هندک کنسارینه کلدیلر و آتلی زورلاتوب بری طرفه صیجراتدیلر .

بونلر قریشک اک زورلو پهلوانلرندن (عمرو بن عبدود) (عکرمه بن ابی جهل) (هیره بن ابی وهب) (نوفل بن عباد) (ضرار بن الخطاب) (مرداث بن محارب) ده نیلن کیمسه لر دی ، هله عمرو بن عبدود ، کون کورمش ، فلکک چنبرندن کچمش ، بیکلرجه بلالردن آرته قالمش ، قورقونچ یوزلو و قانی کوزلو بر حریف ایدی . بواسکی قورد ، ایله یوب مسلمانلره قارشلی طور دی و دو کوشمک اوزره اهل اسلامدن مبارز ایسته دی . حضرت علی ، پیغمبر افندیمزدن مساعده آلوب پیاده اولارق عمروک قارشینه چیقدی . آله رسول الله ک قیلیجی آرقه سنده یه رسول الله ک زره ی واردی . بوزی ، اورتولی بولوندینی جهته کیم اولدینی طاینمیوردی .

صیراسی کلشکن شونی ده سویله ییم که : زره پارچه لرندن اولوب باشه کییلن و عریجه عریجه (منفر) تورکجه (طولنه) ده نیلن باش محفظه لری ، ایکی تورلو یاییلردی . برنوعنک یوزه تصادف ایدن قسمی اوافق زنجیر حلقه لرله قفس شکنده اورو لوردی ، بر نوعی ده قفس سز اولوب آلتنک اوسته ایکی ، اوج پارمه ق اکنده افق اولارق برسر قونوردی . کرک قفس ، کرک سپر ، قیلیج ضربه سنندن یوزی محافظه

نهایت عمروك شدتله ایندیردیکی قلیج ، حضرت علینك قالقانی
ایکی بچدی ، طولغاسنی پارچه لایوب باشنی بر مقدار یارالادی . علی
حضرتلری ایسه ذوالفقاری عمروك اوموز باشنه بابیشدیروب حریفی
پیلدیریمله وورولش کی یره یووارلادی . زورلو دشمنك هلاکی
اوزهرینه :

الله اکبر ، الله اکبر

دییه تکبیر کتیردی . علینك سسنی ایشیدن و مبارزه نك نتیجه سنی
مراقله بکله یین مسلمانلر ، سهوینچلرندن صدای تکبیر اشتراک ایتدیلر .
المرافده کی طاعنلر چین چین اوتدی ، مشرکله ده قوه معنویله
هان هان ایتدی .

مشرکر ، سوکرا خبر کونده ردیلر ، سزه اون بیک درهم ویرمه
عمروك جنازه سنی یوللایک دیدیلر . رسول الله افندیز ایسه اولاشه
سزک اولسون . بز اولو باره سی یه مه یز . جوابی ویردی .

طاهر المولی

مابعدی وار

فکائیت

طرابلس غربیه :

دار الخلافه ده سبیل الرشاد جریده اسلامیه سینه

السلام علیکم ؛

میرم بر مصلحت بی طرابلس غربیه سوروکلدی ، کوتوردی .
بر زمان اجزای مملک شاهانه دن ایکن اوتوز سنده دن متجاوز عسکرک
ایتمش اولدیغ بوزواللی مملکته یاناشدقجه قلمده کی صیزی زیاده لشیور
وبوتون وجودیمی علوی بیر آتش قابلا یوردی . بن اویله ظن
ایدی یوردام که طرابلسده سنده لجه بیرلکده ییوب ایچدی کمز و کزوب
توزدیغمز جاندن اخبار بی طانییه جقلر و یوزمه باقیه جقلر . نهایت الامر
طرابلس غرب ساحلی کوروندی . پیراز داهل... آرتق بوتون بوتون
یناشدق . طرابلسک اوزرنده اوییر و قتلر دالغه لنان آل بایرلغمز یریتنه
صاییلی بیر ایتالیا بانذیره سنک صالانقده اولدوغنی کورونجه تبه مدن
قاینار قطرانلر دوکلدی . بشون وجودم زلزله یه طوقلش بر قاعه برجی
کی زانغیر زانغیر تتره مکه باشلادی . کوزلر مه هجوم ایدن قاینار یاشلری

ایتمک ایچندی . برده بو طولغله ، محاربه یه مخصوص اولوب وقت
حضرده کیلمزدی .

رسول الله افندیملره احباب کرامنک کیدیکی منفردلر ، سپرلی دکل ،
قفسلی و حلقه لی نوعندن ایدی که احد محاربه سنده بونلردن ایکیکی
حضرت پیغمبرک مبارک یوزینه باتمشدی . ابو عبیده بن الحراح حضرتلرینک ده
بو حلقه لری چیقاریکن اولک دیشلری دوشمشدی .

حضرت علی ، عمرو بن عبودک قارشیسنه کلدی و :
یا عمرو ! سن ، ایسته نیلن اوچشیدن مطلقا برنی رد ایتزمشک .
اوحالده اول : اسلامه کله کی ، ثانیاً : بورادن چکیلوب کتمه کی طلب
ایده رم . قبول ایله مه دیکک حالده ده بنمله چارپیشمه کی ایسته رم
دید . عمرو :

— برنجیدن واز کچ . ایکنجیسی ده اولیه جق برشی . چونکه :
بن ؛ بدر محاربه سنده یارالانمش ، ائی اولدیغم کی محمدی اولدورمه یه
یمین ایتشدم . شیمدی بورایه قدر کلشکن دوزر کیدرسهم هم یمینی
یرینه کتیرمه مش اولورم . همده ، قریش قادینلرینک اغزینه دوشوب
اکنمه لرندن قورتولامام . اوچنچی طلبکه کنتجه : اولایلیر . فقط
ابتدا سویله باقیم که سن کیمسک ؟ سؤالنده بولوندی .

حضرت علی :

— ابو طالبک اوغلی علی یم . ده نیجه عمرو :

— هادی یاوروم ؛ سن کیتده باشقه بریسی کسین . بن ،
ابو طالبله قارده ش کی کوروشوروم . اونک اوغلی اولدورمک
ایسته م . دییه آتدی طوتدی . حضرت علی ایسه :

— ینده سنی پک اولدورمه یی ایسته یورم . لکن آتکدن اشاغی
اینده یایا اولارق چارپیشلم . دیدی .

بونک اوزرینه عمرو ، آتدن ایندی و قلیجی چکوب حضرت
علینک اوسته آتیلدی .

دهشتلی بر مبارزه باشلادی . عمرو ؛ شیدی یه قدر قارشیسنه
چیفانی صاغ کوندورمه مش آزلی بر حریفدی .

حضرت علی ایسه دها کنج اولقله برابر وودینی ایکی یه بچر
بر قورمان ایدی . بناء علیه هم قوتلی ، همده مبانده صنعتنده استاد
اولان بواکی جنکاورک چارپیشماسی پک مدھش اولویوردی .

آیاقلرینک آلتدن قالقان قوملر فیرطنه بولوطلری کی اطراف
قایمور ، قلیجلرینک ، قالقانلرینه چارپاشندن حاصل اولان قیوبلجملر ،
او بولوطلر آراسندن شیمشک ضیاسی کی چاقیوردی .